

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Claudii Fleury, Presbyteri, Prioris Argenteliae Et Reg.
Christianiss. A Confessionibus Institutiones Juris
Ecclesiastici**

Fleury, Claude

Moguntiae, 1760

XV. De beneficiorum collatoribus.

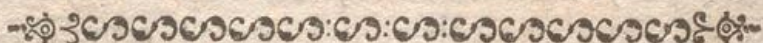
[urn:nbn:de:hbz:466:1-67899](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67899)

vel re-
gularia,

III. REGULARIA sunt Abbatia titulata, officia claustralia redivitibus praedita, ut prioratus conventualis titulatus, officium camerarii, elemosynarii, hospitalarii, sacristani, cellarii, alia; stationes monachorum veterum non correctorum habent instar beneficiorum, quod nomen tamen non datur nisi officiis proventu gaudentibus. Commendae sunt potius *saecularia beneficia*, si spectes eos, quibus conferuntur. Omnia beneficia praesumuntur esse *saecularia*, nisi probetur contrarium; quia *regularia* originem debent *divisioni bonorum*, a monachis perperam susceptae: quod magis tolerandum, quam promovendum.

transitio.

IV. DE promotione episcoporum, quae consecrationem semper praecedit, satis dictum. Sed quia presbyteri & ceteri inferiores clerici saepissime ordinantur ante, quam beneficium impetraverint; de beneficiorum provisionibus & collationibus nunc dicendi locus est. Dicam autem primo de collatoribus; tum de dotibus ad beneficia possidenda necessariis; denique de forma collationis.

C A P. XV.

DE BENEFICIORUM COLLA-
TORIBUS.

I.

Collatio
olim epi.

OMNIUM officiorum ecclesiasticorum col-
lator principio fuit episcopus, qui etiam

ab aliis
nominatos
episcopus
instituit,
qui est
collator
ordinarius.

II. EPISCOPUS neque omnes parochias libere confert, quum in pluribus sequenda sit *nominatio patronorum*. Nonnullas capitulum; quasdam monachi vel monachæ conferunt. Sed quæ conferuntur a personis, nullam jurisdictionem spirituales habentibus, veluti a virginibus religiosis & ab equitibus Joanniticis, his impertit episcopus *institutionem* suam; quæ vocatur *auctoritabilis*, quia per eam provisi potestatem nanciscuntur prædicandi & sacramenta administrandi. Vicarius generalis sine mandato speciali conferre nequit¹. Sede vacante capitulum collationes *necessarias*, veluti institutionem hominis a patrono nominati, suscipere potest². *Liberæ* autem successori, ut ceteri fructus, reservandæ essent³. Sed haud ita pridem capitula, ut papam occupent, omnia beneficia vacua, quæ non ad regem spectant, conferenda sibi sumserunt. De cetero beneficiorum collationes in *fructibus* censeri cœperunt, oblivioni dato veterum instituto, qui eas pro oneribus habuere, conscientiam collatoris obligantibus; & quidem ita in fructibus censentur, ut sint bonæ fidei possessoris⁴. Personæ istæ, quæ jus conferendi vel proprio jure habent, vel nomine collegii exercent, appellantur *collatores ordinarii*.

1) C. ult. de off. vicar. in 6.

2) C. 14. X. de major. & obed.

3) C. illa decret. X. ne sed. vac.

4) Vid. Gloss. c. 14. X. de major. & obed.

si cessat,
collatio

III. QUIBUS cessantibus, collatio est superioris, ne ecclesia lugeat. Cessare autem

intelliguntur, qui intra semestre a die scientiæ non conferunt¹. Si superior rursus cessat, hoc jus ad ejus superiorem, & sic per gradus ab episcopo ad Metropolitanum, tum ad primum, denique ad papam devolvitur: unde *jus devolutionis* audit².

devolvitur ad superio-rem.

- 1) C. 21. X. de conc. præb. 2) C. 3. X. de negl. sup.

IV. AT vero etiamsi non cessent, sequioribus tamen temporibus perversa sedit sententia, papæ ex plenitudine potestatis competere collationem omnium beneficiorum non vacantium solum, sed & non vacantium, antequam vacant. Equidem concilio Lateranensi III. an. 1179. beneficiorum non vacantium provisiones inhibentur, quum sint veluti dispositiones de hereditate viventium & alienæ mortis captationes¹. Sed tam arguta est curia Romana, ut papam supra canones esse præcipiat². Duo autem, beneficia nondum vacantia conferendi, modi sunt excogitati, *expectativus* scilicet & *reservativus*.

Papa sibi arrogat collationem vacantium beneficiorum.

- 1) C. 2. X. de concess. præb.

- 2) C. 4. §. licet eod. & ibi glossa.

V. EXPECTATIVA est certa spes præbendæ v. gr. in certa ecclesia cathedrali, quandocumque vacaverit, obtinendæ a papa clerico facta. Quod quibus gradibus invaluerit, ostendit THOMASSINUS¹. Principio papa clericos, Roma venientes, vel meritis graves, solum commendavit prælati: quibus quum gratificarentur prælati semel atque iterum, quadam religione insita; commendatio-

per expectantias,

nes frequentabantur & nonnumquam fusque deque habebantur. Unde preces abierunt in mandata: *monitoriis* enim (sic primas literas adpellabant) jungebantur *præceptoræ*, quas excipiebant *executoriales*, quibus delegato iudici imperatum, ut collatorem ordinarium vi adigeret ad conferendam homini Roma raiſſo præbendam a papa concessam, aut, illo tergiverſante, ipse conferret, quæ coactio sæpe in *excommunicationem* deſiit. Atque tam indignis modis papa inde a sæculo XII. collatorum ordinariorum jus subvertit.

1) *disc. part. 4. l. 2. c. 10.*

& refer-
vationes,

VI. RESERVATIO proprie loquendo est declaratio pontificis, qua profiteretur, se huic vel illi Ecclesiæ provisurum, si quando vacaverit, simulque capitulo electionem, vel collatori collationem interdicit. A reservationibus specialibus facilis transitus fuit ad generales, ut Joannes XXII. incunte sæculo XIV. primam cancellariæ suæ regulam scriberet omnium per Christianum orbem cathedralium reservationem ^x.

1) THOMASS. *ibid. c. II.*

quæ in
Francia
abolitæ,

VII. OMNEM modum exceſſerunt ista *cancellaria Romana* inventa tempore schismatis Avenionensis, insipientibus utriusque partis pontificibus, præsertim Bonifacio IX. cujus tempora incidunt in finem sæculi XIV ^x. Obicem his vitiis posuere concilia Pisanum, Constantiense & Basileense, permissis dumtaxat *expectantiis*, quas vocarunt *mandata apo-*

stolica. Hoc jus migravit in pragmaticam Bituricensem², & inde in concordatum³, quibus nomine reservationum omnes collationes anticipatæ intelliguntur: donec concilium Tridentinum⁴ omnes una ex Ecclesia proscriberet, abolitis omnibus *mandatis & expectantiis* etiam ad academias & summa tribunalia, indultorum, seu quocunque nomine & obtentu, datis vel dandis; prohibitis etiam reservationibus mentalibus & generatim omnibus ad beneficia non vacantia nominationibus. Hinc ea pars concordati, quæ ad mandata apostolica pertinet, non amplius in usu est.

- 1) THEODORICUS de NIEM l. II. c. 7. 8. 9.
- 2) tit. 2. de elect. 3) tit. 3. de reserv. sublt.
- 4) Sess. 24. Ref. c. 9.

VIII. PRAGMATICA Bituricensis cum restrictione.
Britanniam nostram & Provinciam, quæ nondum regno insertæ erant, haud affecit; unde nec *concordatum* ad has provincias extendi potuit. Quum *Britannia* an. 1532. regno adiceretur, ejus provinciæ Episcopi non amplius reservationi pontificis locum esse crediderunt, qui quotannis semestria providit beneficia, stilo cancellariæ Romanæ recepto¹. Sed Henricus II. Innocentio X. gratificaturus, an. 1549. publico edicto partitionem collationis per semestrem spatium inter pontificem & Episcopos confirmavit: quo jure etiamnum vivunt in *Britannia nostra*². In *Provincia concordatum* viget, sic tamen, ut a prolegato Avenionensi, qui propior est, petantur provisiones beneficiorum, quæ Papa confert. Interim

hæ duæ provinciæ vocantur *terra obedientiæ*. In reliqua Francia, ad quam *concordatum* proprie pertinet, jus *præventionis* inter Papam & ordinarium & a momento vacantia obtinet, ita ut provisiones priores posterioribus derogent stentque: quod moribus magis, quam lege aliqua, invaluit.

1) *Reg. 9.* 2) *Conf. ord. l. 1. tit. 11. §. 12.*

nisi beneficium vacet in curia Romana.

IX. CONCILIUM Basileense¹ exceperat reservationes in *corpore juris* expressas, quas usus restrinxit ad *vacantiam in curia*: quod jam Innocentii III. temporibus observatum legimus². Papa igitur beneficia, quorum titulares vel in curia, vel duorum dierum itinere a curia decedunt, solus confert³. Idem jus cardinali legato a latere & vicelegato Avenionensi⁴, ita ut in ista legatione tres concurrant collatores, ordinarius, legatus & Papa, inter quos jus præventionis obtinet.

1) *Sess. 12. decret. de elect.* 2) *C. 23 X de accus.*

3) *C. 2. X. de præb. in 6. extravag. ad regim. & execr.*

4) *C. 1. de off. leg. in 6.*

C A P. XVI.

DE JURE PATRONATUS.

I.

Nominatio vel est ex jure communi, v. lex privilegio.

COLLATOR sæpe in conferendo beneficio adstringitur ad nominationem alterius; quod ubi fit, provisio, non *collatio* audit, sed *institutio*. Jus nominandi vel præsentandi vel ex jure communi descendit, ut *patronatus*; vel